

za rok 1919 a 1920 k rozvrhu přihlášeným, jest mylným a na jeho vyvrácení uvádí se toto: Pokud jde o přednostní pořadí při rozvrhu nejvyššího podání není rozdílu mezi přírážkami a daní samotnou (§ 216, čís. 2 ex. ř.). Podle § 76 odstavec druhý zákona o přímých daních osobních ze dne 25. října 1896 čís. 220 ř. zák., který zákonem ze dne 16. března 1921 čís. 116 sb. z. a n. v dotyčném ustanovení zůstal nezměněn, přísluší nedoplatkům výdělkové daně přednostní právo zástavní, nevážnou-li déle než 1½ roku od přiklepu zpět počítajíc. O případ, kde podle §u 76 odstavec třetí uvedeného zákona o přímých daních osobních přísluší přednostní právo i starším, tříletým nedoplatkům na dani výdělkové, nejde. Nedoplatkem nestává se daň teprve od doby, kdy byla vyměřena a straně předepsána. Daňový nedoplatek tu jest, když daňová povinnost započala a mohlo zaplacení daně býti požadováno. To plyne z §u 75 a 76 zákona o přímých daních osobních. Daňová povinnost u výdělkové daně počíná od doby, kdy se provoz výdělečného podniku započne (§ 65 uvedeného zákona). Daň výdělkovou bylo dle §u 75 zákona ze dne 25. října 1896 č. 220 ř. zák. a jest i nyní podle §u 1 zákona z 16. března 1921 č. 116 sb. z. a n. platiti začátkem každého kalendářního čtvrtletí napřed. Nezaplacená-li daň v této době, vázne. V tomto směru rozdílu mezi novým a starším podnikem není. Podle toho ovšem vážnou přírážku za rok 1919 a 1920 počítajíc od přiklepu, to jest od 10. května 1924 zpět déle než 1½ roku a přednostní právo při rozvrhu nejvyššího podání jim nepřisluší.

Čís. 4483.

Pojišťovací smlouva.

Pojištění šperků manželky manželem jest pojištěním ve prospěch třetí osoby.

Stalo-li se pojištění ve prospěch osoby třetí, jest vzítí zřetel i ku chování této třetí osoby vzhledem k přivodění pojistné příhody nebo škody. K pojmu »ztráty« pojištěné věci (šperku). V tom, že nepřipustil domovní prohlídky za účelem hledání pojištěného šperku, dopustil se jeho majitel hrubého porušení pojišťovacích podmínek.

(Rozh. ze dne 17. prosince 1924, Rv I 1433/24).

Zalobce pojistil u žalované pojišťovny šperk své manželky Irmy N-ové proti ztrátě. Když šperk zmizel, žaloval žalobce pojišťovnu o vyplatu pojistného. Oba nižší soudy uznaly podle žaloby, Nejvyšší soud žalobu zamítl.

Důvody:

Dovolání napadá především názor nižších soudů, že záleží jen na tom, zda žalobce jako pojistník splnil své povinnosti z pojišťovací smlouvy, a nikoli na tom, zda se Irma N-ová proti těmto smluvním ustanovením provinila. Dovolání dlužno v té příčině dáti za pravdu. Žalobce pojistil u žalované proti ztrátě perlový náhrdelník, jenž patřil jeho manželce Irmě N-ové a byl jí nosen a užíván. Dle čl. 1 všeobecných po-

jišřovacích podmínek vztahuje se pojištění na šperky všeho druhu, které jsou vlastnictvím pojistníka nebo jeho dorostlých rodinných příslušníků, a jest pojistník povinen o to se postarati, by s pojištěnými předměty bylo pečlivě nakládáno, by, pokud nejsou noseny na těle, byly ihned řádně odděleně uzavřeny a t. d. Pojištění cizích šperků jest nápodobným smlouvě ve prospěch třetího, totiž osoby, které šperky patří, neboť si pojistník smlouvou touto zajišťuje náhradu škody, této třetí ztrátou vzešlé, a ježto se tato pojišťovací smlouva ujednává se vzájemným závazkem, že se šperky bude pečlivě nakládáno, a že budou řádně opatrovány, a ježto tato povinnost přirczeně může býti plněna jen tou osobou, které šperky patří a která jich užívá, vyplývá důsledně, že pojistník tím bře na sebe i závazek za chování této třetí osoby, tedy za to, že tato osoba povinnosti k pečlivému opatrování a zacházení s věcí vyhoví a že za toto jednání ručí dle zásady §u 1313 a) obč. zák. potud, že zavinění této třetí osoby pokládá se za jeho zavinění vlastní a může mu býti s úspěchem namítáno. Důsledek ten vyplývá nutně z povahy a účelu smlouvy a ze základních právních zásad práva pojišťovacího; pojištění neujednává se a nemá sloužiti k tomu, by si pojištěný placením pojistných premií vykoupil jakousi zabezpečenou volnost k nešetření dbalosti, již jinak zákon každému v opatrování jeho záležitostí ukládá, nýbrž aby se tím zajistil proti škodám, vycházejícím po většině z oněch průběžných nepozorností, které každou lidskou činnost provázejí. V §u 55 zákona o pojišť. sml. vyslovuje se zásada, že pojistitel jest prost závazku, přivodil-li pojistník pojistnou příhodu z úmyslu anebo z hrubé nedbalosti. Dle uvedených právních zásad nelze tedy připustiti, že v případě, když byla třetí osoba pojištěna proti škodě, by chování této třetí osoby, závažné pro přivodění pojišťovací příhody nebo pro škodu samu, mělo zůstat bez vlivu na nárok pojistníkův z tohoto poškození, že by tedy pojistitel měl v tomto případě škodu hraditi bez ohledu k tomu, zda si ji poškozený třeba i z úmyslu nebo hrubé nedbalosti sám přivodil. Z toho, že do pojištění se přijímají jen šperky osob »dorostlých«, které jsou schopny této obyčejné dbalosti, a že se tento závazek ukládá v širších povšechných pojmech »Sorge tragen«, »veranlassen« a pod., dlužno nutně usuzovati, že se podmínkami tyto závazky pojistníku ukládají i vzhledem na jednání osob třetích, které takto do pojištění zabrány byly. Není tedy případno, uvádí-li odpůrce, že žalovaná pojišťovna nemusila do smlouvy vstupovati, když šlo o to, by pojištěn byl šperk třetí osobě patřící a touto nosený a používáný, neboť s tímto samozřejmým předpokladem byla smlouva ujednána a bylo spíše věci žalobce, chtěl-li, aby tak smlouvě bylo rozuměno, aby výslovně vytknul, že za nedbalost a úmysl třetí osoby ručení nepřejímá, čímž ovšem by bylo nebezpečí pojistní (risiko) dostalo zcela jinou tvářnost. Jde nyní o to, zda se Irma N-ová chováním svým neprovinila proti ustanovení pojišťovací smlouvy, jež bylo zachovati a splniti před i po nadejití pojistné příhody, takovým způsobem, který by právně odůvodňoval odepření nároku z pojištění. V tomto směru přicházejí ve zřetel zejména předpisy obsažené v odstavci 1, 2, 6 a 7 všeobecných pojišťovacích podmínek, na něž bude v dalším obšírněji poukázáno. Že ze způsobu uschování náhrdelníku, jak je žalobce tvrdí a prokazuje, totiž uschování jeho ve skřini prádelné, jež byla zamykána, nelze proti Irmě N-ové nijakého hrubého provinění vyvozo-

vati, netřeba podrobněji dokazovati. Pokud jde o ostatní její chování, přicházejí ve zřetel tyto nesporně zjištěné okolnosti: 1) že Irma N-ová i její sestra Hermína B-ová původně tvrdily, že ona dne 19. srpna 1923 večer, než šla spát, dala setře své zlaté hodinky a náhrdelník do ruky, by je tato uložila do oné skříně. 2) že tato udání obě později odvolaly a 3) že Irma N-ová stále připouští i možnost, že náhrdelník ztratila dne 19. srpna 1923 při výletě, kdy ho určitě na sebe vzala, 4) že teprve dne 23. srpna 1923 pohřešila v oné skříně náhrdelník tam s hodinkami uschovaný, aniž by se zároveň byly z této skříně pryč poděly hodinky, 5) že ztráta ta byla sice četnictvu oznámena a šetření četnictvem a detektivem zavedeno, že však Irma N-ová nepřipustila dalšího a zevrubnějšího pátrání a prohlídku domu a všech jeho tehdejších obyvatel a vydala v tom směru prohlášení, by se v tomto směru dále nepátralo, důsledkem čehož bylo vzhledem na pravděpodobnost t. zv. »krádeže v rodině« další pátrání zastaveno. Z okolností ad 1—4 uvedených jde na jevo, že si Irma N-ová není jista, zda náhrdelník ztratila dne 19. srpna 1923 na výletu či zda se jí ztratil teprve ve skříně, kde ho po výletě uschovala. Avšak na tom ani nezáleží, neboť ať již jde o ten či onen způsob ztráty, nelze spatřovati hrubou nedbalost ani v tom, že jí náhrdelník nepozorovaně s krku uklouzl a že ztráty nepozorovala ihned po návratu z výletu, ani v tom, že teprve čtvrtý den po uložení šperku ve skříně jeho ztrátu zjistila, ježto nelze na majiteli šperku požadovati, by se každý den přesvědčil, zda se mu šperk řádně uschovaný neztratil. Tím méně možno mluvit o hrubé nedbalosti na straně žalobce. Nižší soudy neobírají se však vůbec ve svých rozsudcích onou důležitou okolností, že tento způsob ztráty důvodně a nutně poukazoval na krádež v rodině, jak vyplývá zřetelně dle usnesení státního zastupitelství z té okolnosti, že pátrající četnictvo shledalo účelným a nutným provést zevrubnou prohlídku domu i jeho všech obyvatel a z úsudku detektiva Karla B., který tuto domněnku jako pravděpodobnou označuje. Dle čl. 6 poj. podmínek jest pojistník povinen, by společnost o každé ztrátě ihned zpravil, jí předložil vysvětlení a důvody, jež nutné jsou k objasnění okolností, k nimž ztrátu nutno vztahovati, a aby označil případné podezřelé osoby z krádeže a ihned nejbližší policejní úřad zpravil o každé ztrátě a při tom přesně udal a popsal zmizelé předměty jakož i okolnosti ztrátu provázející. V tomto případě bylo četnictvo k pátrání přivoláno a konalo toto pátrání a Irma N-ová byla dle smlouvy povinna tomuto pátrání ponechati úplně volný způsob a průběh, jak toho okolnosti případu vyžadovaly. Poukazovaly-li tedy pŕtahy případu k tomu, že jde o krádež v rodině, a uznávalo-li četnictvo potřebu, aby k vůli tomu bylo zavedeno zevrubné prohledání domu a jeho obyvatel, nesměla Irma N-ová tomuto pátrání překážeti, i když šlo o to, že by se toto vyšetřování dotklo nejbližších příbuzných. Toto pátrání má se provést v zájmu vypátrání věci, tedy v zájmu pojišťovny, která má škodu hraditi, a tento postup nesmí pojistník zkřížit způsobem, který se přiči přímo intencím a zájmům pojišťovny. Podepsala-li tedy Irma N-ová prohlášení, že nežádá tohoto dalšího pátrání — poukaz na donucení musí vzhledem k tomu, že šlo o státní orgán bezpečnostní, který má pro sebe domněnku zákonného postupu, zůstatí nepovšimnutým — zamezila tím dle povahy případu další pátrání, jež se jevilo nutným a účelným, a provinila se tím hrubě

proti smluvním podmínkám. Ohledy tyto, které snad osobně jsou pochopitelné, nemohou býti dle práva uznány za oprávněné vůči pojišťovně, vůči této zakládají hrubé a závažné porušení pojišťovacích podmínek a dlužno je tedy přičísti jedině na vrub pojistníka. Ztrátou dlužno ostatně rozuměti takovou skutečnost nebo stav, když pojištěný pojištěnou věc pohřeší a věc tato přes zevrubné pátrání dle okolností případu zavedené zůstane trvale nezvěstna. V tomto případě tvrdí se »ztráta« za okolností tak neurčitých a sobě odporujících, že pátrání po věci bylo dílem vůbec nemožné dílem zmařeno, obé z hrubé nedbalosti osoby ztrátu utrpěvší.

Čís. 4484.

Není nezbytně nutno, by vydražitel nemovitosti byl v její držbu uveden výkonným orgánem dle §u 156 odstavec druhý a § 349 ex. ř.

U r č i t e l n o u jest kupní cena, byla-li umluvena v ten smysl, že se rovná celkové pohledávce prodatele za kupitelem s připočtením úroků a nákladů.

Lze platně umluviti, že právo vlastnické bude převedeno, až kupitel zaplatí úplně kupní cenu. Jde tu o smlouvu hotovou pod odkládací výminkou. Prodátel nemůže naléhati na vydání nemovitosti, nýbrž pouze na zaplacení kupní ceny.

(Rozh. ze dne 17. prosince 1924, Rv I 1721/24).

Žalobci zaplatili za žalovaného dluh 46.000 K a vydražili v roce 1915 ve vnučené dražbě nemovitosti žalovaného (mlýn a tovární usedlost) za 85.000 K. Dne 6. července 1915 jednal žalovaný se žalobci jednak o zaplacení dluhu, jednak o vrácení vydražených nemovitostí do jeho vlastnictví, při čemž oba žalobci prohlásili, že, jakmile jim žalovaný dlužný peníz zaplatí, mu beze všeho závody zase vrátí. Žalobě, domáhající se na žalovaném vydání vydražených nemovitostí o b a n i ž š í s o u d y vyhověly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Jde o to, lze-li, jak žalovaný za to má, v ujednání ze dne 6. července 1915 spatřovati uzavření tržové smlouvy, kterou žalobcové vydražené nemovitosti žalovanému prodávají zpět za peníz, rovnající se jejich pohledávce za ním s příslušnými 5% úroky a kterou mu nemovitosti ty ve skutečnou držbu a užívání také odevzdali a pouze formální stránku, totiž knihovní převod nemovitostí těch na něho odložili, až do doby, kdy pohledávka bude úplně zaplacená. Otázku prodeje dlužno zodpověděti záporně. Dle §u 1053 obč. zák. je zapotřebí, by nejen předmět kupu, nýbrž i cena byla určitá. I když dlužno připustiti, že ohledně předmětu koupě nemohly strany býti v pochybnosti, — šloť o nemovitosti žalovaného žalobci v dražbě vydražené a o nic jiného, — nelze míti za to, že také cena kupní byla určitě smluvena. Nestačí, řeklo-li se, že žalovaný — jak ve sporu tvrdil — bude žalobcům pohledávku jich s 5% úroky spláceti, když nebylo výslovně řečeno, která pohledávka to je, zda pouze těch 46.000 Kč žalobci za žalovaného u peněžního ústavu zaplacených, či též obnos, za který žalobci nemovitosti žalovaného byli vydražili, a zda v tomto případě do pohledávky žalobců čítati se mají též výlohy dražby, čili